

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Δ/νσις: Ἰωάννου Γενναδίου 14 - 115 21, Ἀθήναι
Τηλ. 210-7272.204, Fax 210-7272.210, e-mail: ecclesia.protocol@gmail.com

Πρωτ. 2227

Αριθ.

Αθήνησι, τῇ 9ῃ Μαΐου 2025

Διεκπ. 1033

Ε Γ Κ Υ Κ Λ Ι Ο Σ 3096

Πρὸς
τὸ Χριστεπώνυμο Πλήρωμα
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Θέμα: «Περὶ τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου»

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Τὴν ἐβδόμη Κυριακὴ ἀπὸ τὸ Πάσχα ἐορτάζουμε καὶ τιμᾶ-
με τοὺς Πατέρες τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Κατὰ τὸ διανυό-
μενο ἔτος 2025 συμπληρώνονται 1.700 ἔτη ἀπὸ τὸ ἔτος 325 μ.Χ.,
ποὺ συνεκλήθη ἡ Α' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος στὴν Νίκαια τῆς Βι-
θυνίας. Μ' αὐτὴ τὴν εὐκαιρία ἃς θυμηθοῦμε τὶς ἀποφάσεις της
καὶ ἃς ἐμβαθύνουμε στὴν σημασία ποὺ ἔχει γιὰ τὸ πλήρωμα
τῆς Ἐκκλησίας.

α'. Ἡ θεία βούληση ἐκφράζεται μέσω τῶν Συνόδων.

Ἡ ἀρχὴ τῶν Συνόδων ἀνάγεται ἀρχικὰ στὴν Ἀποστολικὴ
Σύνοδο ποὺ συγκροτήθηκε στὰ Ἱεροσόλυμα τὸ ἔτος 48 μ.Χ.
(Πράξεων 15, 6 καὶ ἐξῆς).

Ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴ Σύνοδο οἱ Σύνοδοι ἀποτελοῦν θεσμὸ
ἀποστολικό, μὲ θεῖο κύρος καὶ ἀποφαίνονται περὶ πίστεως ἐν
Ἀγίῳ Πνεύματι, τὸ ὁποῖο ἐξέφραζαν οἱ Πατέρες ποὺ συμμετεῖ-
χαν, ὅπως δηλώνεται μὲ τὸ ἀποστολικό «ἔδοξε τῷ Ἀγίῳ Πνεύ-
ματι καὶ ἡμῖν». Καὶ κατὰ τὸν Μέγα Κωνσταντῖνο (PG 20, 1080)
«Πᾶν γὰρ ὅ,τι δ' ἂν ἐν τοῖς ἀγίοις τῶν ἐπισκόπων συνεδρίοις
πράττηται, τοῦτο πρὸς τὴν θεῖαν βούλησιν ἔχει τὴν ἀναφοράν».

Δηλαδή, κάθε τι που πράττεται στις ἁγίες Συνόδους τῶν ἐπισκόπων, αὐτὸ ἔχει τὴν ἀναφορὰ πρὸς τὴν θεία βούληση.

β'. Τὸ ἀλάθητον τῶν ἀποφάσεων τῶν Συνόδων.

Τὸ πλήρωμα ἢ τὸ ὅλον ἢ τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, πού τὸ συναποτελοῦν ὅλοι οἱ κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ πού πιστεύουν ὀρθόδοξα, λογίζεται στὴν Ὁρθοδοξία ὡς φορέας τοῦ ἀλάθητου τῆς Ἐκκλησίας, ἐνῶ ὡς φωνὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὄργανο ἐκφράσεως τοῦ ἀλάθητου αὐτῆς εἶναι ἡ ἀνώτατη διοικητικὴ ἀρχὴ της, δηλαδή ἡ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, στὴν ὁποία ἀντιπροσωπεύεται τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας μὲ τοὺς ἐπισκόπους του, πού δογματίζουν μὲ τὴν ἐπενέργεια καὶ ἔμπνευση καὶ ἐπιστασία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Δὲν μπορεῖ λοιπὸν τὸ ἐκκλησιαστικὸ πλήρωμα ἢ τὰ δύο μεγάλα τμήματα αὐτοῦ, τῶν κληρικῶν ἢ τῶν λαϊκῶν ξεχωριστά, ἢ πολὺ λιγώτερο κάποιον ἄτομο ἢ κάποιος ἐπίσκοπος ἢ πατριάρχης ἢ πάπας νὰ δογματίζει ἔγκυρα καὶ αὐθεντικά, διότι αὐτὸ εἶναι ἀποκλειστικὸ δικαίωμα καὶ ἔργο μόνον τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ τῶν ἐπισκόπων πού μετέχουν σ' αὐτές, οἱ ὁποῖοι ἀντιπροσωπεύουν τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐκφράζουν τὴν πίστη του.

γ'. Ἡ ὁμοφωνία στὶς ἀποφάσεις.

Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο οἱ Οἰκουμενικὲς Σύνοδοι διατυπώνουν σὲ δογματικοὺς ὅρους τὴν ἀρχαιοπαράδοτη ὀρθόδοξο πίστη τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πληρώματος, τὸ ὁποῖο ἀποδεχόμενον τὰ δεδομένα, ὡς σύμφωνα πρὸς τὴν κοινὴ συνείδηση καὶ πίστη του, ἀναγνωρίζει τὴν οἰκουμενικότητα αὐτῶν, ἢ ὁποία ἔτσι ἐξαρτᾶται καὶ ἀπὸ τὴν συμφωνία, καὶ τὴν - μὲ ὁμοφωνία καὶ ἀγάπη - ἐνότητα τοῦ ὅλου σώματος τῆς Ἐκκλησίας ἢ ἐκ τῆς «*consensus Ecclesiae*» ὅλων τῶν χρόνων, δηλαδή τὴν συμφωνία τῆς Ἐκκλησίας. Ἐννοεῖται, ὅμως, ὅτι αὐτὴ ἡ ἀναγνώριση ἐκ μέρους τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πληρώματος πρέπει νὰ νοεῖται μόνον ὡς ἀπλὸ ἐξωτερικὸ γνῶρισμα καὶ τεκμήριο καὶ μαρτυρία τοῦ ἀλάθητου τῶν δογμάτων πού ἀποφασίσθηκαν στὶς Συνόδους καὶ τῆς οἰκουμενικότητας αὐτῶν, ἐνῶ οἱ μετέχοντες σὲ αὐτές ἐπίσκοποι διατυπώνουν ἀλάθητα τὰ δόγματα πού ἀπορρέουν ἀπὸ θεία δικαιοσύνη ὑπὸ τὴν ἔμπνευση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

δ'. Ἡ συμμετοχή.

Στὶς Οἰκουμενικὲς Συνόδους μετεῖχαν μὲ πλήρη δικαίωμα λόγου καὶ ψήφου μόνον οἱ ἐπίσκοποι, ἥτοι πατριάρχες, ἐξαρχοὶ, μητροπολίτες, ἀπλοὶ ἐπίσκοποι, παλαιότερα δὲ καὶ χωρεπίσκοποι. Μαζὶ μὲ αὐτοὺς μπορούσαν νὰ μετέχουν μὲ δικαίωμα ψήφου καὶ πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι, ἀλλὰ μόνον ὡς ἀντιπρόσωποι τῶν ἐπισκόπων ποὺ κωλύονταν νὰ παραστοῦν αὐτοπροσώπως καὶ νὰ ἐκπροσωπήσουν τὴν περιοχὴ τους. Ἐπίσης αὐτοὶ συμμετεῖχαν, χωρὶς δικαίωμα ψήφου, ὡς γραμματεῖς ἢ νοτάριοι ἢ καὶ σὲ ἄλλες βοηθητικὲς ἐργασίες τῶν Συνόδων καὶ τῶν ἐπισκόπων, τοὺς ὁποίους συνόδευαν καὶ ὑποβοηθοῦσαν μερικὲς φορὲς καὶ στὶς συνοδικὲς συζητήσεις ἢ τέλος, μὲ ἐντολὴ τῶν Συνόδων, συμμετεῖχαν καὶ αὐτοὶ στὴν συζήτηση μὲ τοὺς ἐτερόδοξους καὶ ἀνασκεύαζαν τὶς δοξασίες τους. Τέλος, καὶ μοναχοὶ καὶ λαϊκοί, ἰδίως θεολόγοι καὶ φιλόσοφοι, συμμετεῖχαν στὶς Συνόδους ὡς σύμβουλοι καὶ ἐρμηνευτές, βοηθώντας τους μὲ ποικίλους τρόπους στὸ ἔργο τους.

ε'. Τὸ κύρος τῶν ἀποφάσεων.

Μετὰ ἀπὸ ἐμπεριστατωμένες συζητήσεις οἱ Οἰκουμενικὲς Σύνοδοι ἐξέδιδαν πρῶτον μὲν σύμβολα ἢ ὅρους ἢ τόμους ἢ ὁμολογίες καὶ ἐκθέσεις, ποὺ ἀναφέρονταν στὴν δογματικὴ πίστη, δεύτερον δὲ κανόνες, ποὺ ἀναφέρονταν στὴν διοίκηση, τὴν εὐταξία, τὸ πολίτευμα καὶ σὲ ὁλόκληρο τὸν βίον τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ ἔπαιρναν θέση ὑποχρεωτικῶν νόμων γιὰ τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας καὶ γιὰ τὸ Κράτος.

Οἱ ἀποφάσεις τῶν Συνόδων ἀποτελοῦν ὄρο σωτηρίας γιὰ τοὺς πιστοὺς, κληρικοὺς καὶ λαϊκοὺς.

Ὁ αὐτοκράτορας Ἰουστινιανὸς ὁ Α΄, περιβάλλοντας μὲ τὸ κύρος τοῦ νόμου τὶς ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ὥρισε: «θεσπίζομεν τάξιν νόμων ἐπέχειν τοὺς ἀγίους ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας, τοὺς ὑπὸ τῶν ἀγίων ἐπτὰ Συνόδων ἐκτεθέντας ἢ βεβαιωθέντας, τῶν γὰρ Συνόδων τὰ δόγματα καθάπερ τὰς θείας Γραφὰς δεχόμεθα, καὶ τοὺς κανόνας ὡς νόμους φυλάττομεν».¹ Βεβαίως, ἔκτοτε ἡ τήρηση τῶν ἀποφάσεων τῶν Συνόδων ἐξασφαλίζει τὴν ἑνταξὴν στὴν Ἐκκλησίαν. Οἱ πάντες ὀφείλουν νὰ τηροῦν τὶς ἀποφάσεις τῶν Συνόδων.

¹ Νεαρχὰ ρλα΄, κεφ. α΄, πρβλ. Βασιλικῶν βιβλ. ε΄, τίτλ. Γ΄, β΄.

στ'. Ἡ Α' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος.

Ἡ Α' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος συγκλήθηκε ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα Μέγα Κωνσταντῖνο, στὴν Νίκαια τῆς Βιθυνίας, ἐναντίον τοῦ αἵρεσιάρχου Ἀρείου, ἀπὸ τὶς 20 Μαΐου προκαταρκτικὰ καὶ ἀπὸ τὶς 14 Ἰουνίου ἐπίσημα, μὲ παρουσία τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, μέχρι τὶς 25 Αὐγούστου τοῦ ἔτους 325. Ἡ Σύνοδος ἀποτελέσθηκε κατὰ μὲν τὴν ἐπικρατοῦσα παράδοση ἀπὸ 318 Πατέρες, κατὰ ἄλλες δὲ ἱστορικὲς μαρτυρίες ἀπὸ «ἐγγὺς τριακοσίων», ἀπὸ αὐτοὺς δέ, 5 μόνον ἀπὸ τὴν Δύση. Κύριος δὲ σκοπὸς αὐτῆς ἦταν ἡ καταδίκη τοῦ Ἀρειανισμοῦ καὶ ἡ θετικὴ διατύπωση τῆς ὀρθοδόξου δογματικῆς διδασκαλίας γιὰ τὸ δεύτερο πρόσωπο τῆς Ἀγίας Τριάδος, διότι τὴν θεότητα Αὐτοῦ εἶχε ἀρνηθεῖ ἀπὸ τοῦ ἔτους 318 μ.Χ. ὁ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ πρεσβύτερος Ἀρειος.

Τὸ πρῶτο λοιπὸν καὶ κύριο ἔργο τῆς Συνόδου ἦταν ἡ καταδίκη τῶν αἵρετικῶν πλανῶν καὶ κακοδοξιῶν τοῦ Ἀρείου καὶ τῶν ὁπαδῶν του, καθὼς καὶ ἡ διακήρυξη τῆς «πίστεως» ἢ τοῦ «συμβόλου» τῆς Νικαίας. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο, ἡ μὲν Σύνοδος καταδίκασε καὶ ἀναθεμάτισε, ὁ δὲ Μέγας Κωνσταντῖνος ἐξόρισε τοὺς αἵρετικούς Ἀρειο, Σεκοῦνδο Πτολεμαῖδος καὶ Θεωνᾶ Μαρμαρικῆς στὴν Ἰλλυρία, ἀργότερα δὲ ἐξορίσθηκαν στὴν Γαλλία καὶ ὁ Νικομηδεῖας Εὐσέβιος καὶ ὁ Νικαίας Θεόγνις, ἐπειδὴ ἀρνήθηκαν νὰ ἀναγνωρίσουν τὴν καταδίκη τοῦ Ἀρείου καὶ δέχονταν τοὺς Ἀρειανούς, ἂν καὶ εἶχαν ἀποδεχθεῖ τὸ σύμβολο τῆς Νικαίας. Στὴν συνέχεια, ἡ Σύνοδος διευθέτησε καὶ ἄλλα τρία ἐκκλησιαστικὰ σχίσματα, δηλαδή, τὸ Νοβατιανό, τὸ Σαμοσατιανό καὶ τὸ Μελιτιανό, καθὼς ἐπίσης τεράτισε καὶ τὶς ἔριδες γιὰ τὸν χρόνον τοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα καὶ ὅρισε ὅπως αὐτὸ ἑορτάζεται τὴν πρώτη Κυριακὴ μετὰ τὴν πρώτη πανσέληνον τῆς ἑαρινῆς ἰσημερίας. Ἐπὶ πλέον δέ, ἀπέκρουσε τὴν ἀγαμία τῶν κληρικῶν καὶ μάλιστα τῶν ἐπισκόπων καὶ στὸ τέλος ἐξέδωσε καὶ εἴκοσι ἱεροὺς κανόνες.

Στὶς δογματικὲς ἀποφάσεις τῶν Συνόδων ἀποδίδει εὐλόγως ἡ Ὀρθόδοξος Καθολικὴ Ἐκκλησία αἰώνιο κύρος, ἀπόλυτη ἀξία καὶ αὐθεντία καὶ καθολικὸ καὶ ὑποχρεωτικὸ χαρακτήρα, θεωροῦσα αὐτὲς ὡς τὰ κυριώτερα γραπτὰ μνημεῖα τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως καὶ ὡς κανονικοὺς καὶ αὐθεντικοὺς καὶ ἀμετακί-

νητους γνώμονες τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. Ὡς ἐκ τούτου, χρησιμοποιοῖ μόνον αὐτοὺς τοὺς οἰκουμενικοὺς δογματικοὺς ὅρους ὡς κύρια καὶ πρωτεύουσα πηγὴ τῆς δογματικῆς διδασκαλίας τῆς, ἰσόκυρη καὶ ἰσότημη πρὸς τὴν Ἀγία Γραφή. Ἡ δογματικὴ διδασκαλία περιέχει τὴν γνήσια Ἱερὰ Παράδοση, ἡ ὁποία μαζὶ μετὰ τὴν Ἀγία Γραφή ἀποτελοῦν τὶς δύο ἰσόκυρες καὶ ἰσοδύναμες καὶ ἰσοστάσεις πηγές τῆς Ὄρθοδόξου Πίστεως.

ζ'. Οἱ ἀποφάσεις τῆς Συνόδου.

Ἡ Σύνοδος εἰδικώτερα:

1. Ἑρμηνεύουσα αὐθεντικῶς τὴν γραπτὴ Παράδοση τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης, διεκήρυξε τὴν Μονοθεΐα, ἔτσι ὅπως ὁμολογεῖ στὸ Σύμβολο τῆς Πίστεως, ὅτι οἱ πιστοὶ πιστεύουν «εἰς ἓνα Θεόν».

2. Διεκήρυξε τὴν Τριαδικότητα τοῦ Θεοῦ, ἥτοι ὁμολογοῦμε καὶ προσκυνοῦμε Πατέρα, Υἱὸ καὶ Ἅγιο Πνεῦμα, Τριάδα ὁμοούσιον καὶ ἀχώριστον.

3. Κήρυξε ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι Πατέρας τῶν ἀνθρώπων, ὅπως δίδαξε ὁ Ἰδιος ὁ Κύριος, διδάσκοντάς μας νὰ ἀπευθυνόμαστε πρὸς τὸν Θεόν, ἀποκαλώντας Τον «Πάτερ ἡμῶν» (Κατὰ Ματθαῖον στ', 9-13) καὶ μετὰ τὴν Ἀνάστασή Του πρὸς τοὺς Μαθητὲς Του «ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ Θεὸν μου καὶ Θεὸν ὑμῶν» (Ἰωάννου κ', 17).

4. Ὁμολόγησε ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι δημιουργός, προνοητής καὶ κυβερνήτης τοῦ κόσμου.

5. Κήρυξε ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι ὁ Δημιουργὸς πάντων «ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων».

6. Εἰσήγαγε τὸν ὅρο «ὁμοούσιος» γιὰ τὸ β' πρόσωπο τῆς Ἀγίας Τριάδος, τὸν Υἱὸ τοῦ Θεοῦ Πατέρα ἐρμηνεύοντας αὐθεντικῶς τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου, ὁ Ὅποιος διεκήρυξε ὅτι: «Ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἓν ἐσμεν» (Ἰωάννου ι', 30).

7. Διεκήρυξε τὴν προαιώνια ὑπαρξὴ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ σύμφωνα μετὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου: «Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος» (Ἰωάννου α', 1).

8. Συνόψισε τὴν πίστη τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὸ μυστήριον τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ προσώπου τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ στὰ ἑπτὰ πρῶτα ἄρθρα τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως.

9. Δήλωσε τὸ ἀναλλοίωτο τοῦ προσώπου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ τὸν λόγο τοῦ Ἀποστόλου Παύλου «Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας» (Πρὸς Ἑβραίους ιγ', 8).

Ἡ Ἐκκλησία, ἐξαιτίας τῆς σημασίας ποὺ ἔχει τὸ Σύμβολο τῆς Πίστεως στὴν ζωὴ τῶν πιστῶν, ἔκρινε ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιὰ τὴν συμμετοχὴ τῶν πιστῶν στὰ Μυστήρια τοῦ Ἱεροῦ Βαπτίσματος καὶ τῆς Θείας Λειτουργίας, τὴν ὁμολογία στὴν πίστη τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

Παραλλήλως, ἐνέταξε τὸ Σύμβολο τῆς Πίστεως στὶς Ἱερές Ἀκολουθίες ποὺ τελοῦνται στὴν θεία λατρεία τῆς Ἐκκλησίας μας.

Μετὰ πατρικῶν εὐχῶν καὶ ἀγάπης ἐν Κυρίῳ,

† Ὁ Ἀθηνῶν **ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ**, Πρόεδρος
 † Ὁ Ναυπάκτου καὶ Ἀγίου Βλασίου Ἱερόθεος
 † Ὁ Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ Ἰγνάτιος
 † Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ Δανιὴλ
 † Ὁ Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης Ἐφραίμ
 † Ὁ Πειραιῶς Σεραφεῖμ
 † Ὁ Σύρου, Τήνου, Ἀνδρου, Κέας, Μήλου, Δήλου καὶ Μυκόνου Δωρόθεος
 † Ὁ Γρεβενῶν Δαβὶδ
 † Ὁ Νέας Κρήνης καὶ Καλαμαριᾶς Ἰουστίνος
 † Ὁ Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου Στέφανος
 † Ὁ Σισανίου καὶ Σιατίστης Ἀθανάσιος
 † Ὁ Λήμνου καὶ Ἀγίου Εὐστρατίου Ἱερόθεος
 † Ὁ Θεσσαλονίκης Φιλόθεος

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
 Ἀρχιμ. Ἰωάννης Καραμούζης

Ἀκριβὲς Ἀντίγραφον
 Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

Ἀρχιμ. Ἰωάννης Καραμούζης

Ἀρχιμ. Ἰωάννης Καραμούζης